

***Z historie mládežnických spolků
ve Zhoři***

dle archivních dokladů zapsal

Jindřich Coufal

... Byly to především spolky, které utvářely jakési duchovní centrum českých a zejména vesnických obyvatel. Tradice sdružování, tradice spolkové činnosti se rodila již ve středověku. Dokladem toho jsou zejména různé řemeslnické cechy a společnosti. Doba národního obrození se pak stala východiskem pro zakládání spolků nových. Během devatenáctého a počátkem dvacátého století vznikají různé Besedy – zejména čtenářské, jejichž smyslem bylo jak řečeno z jejich stanov: „... společenský život buditi, přiměřeně a důstojně se baviti...“ Hlavní náplní se stalo čtení poučných i zábavných knih, pořádání besed, deklamací a zejména hraní divadel. Ochotnické divadelnictví mělo i ve Zhoří mnohaletou tradici...

První společensko-mládežnickou organizací, kterou zaznamenala v naší obci historie, byla počátkem dvacátého století **Národní jednota** s oficiálním názvem Místní odbor Národní jednoty pro Jihozápadní Moravu ve Zhoří - okres Jihlava. O jejím vzniku a činnosti zaznamenal ve svých vzpomínkách její spoluzakladatel, učitel a správce místní školy Theodor M a l e c, který ve Zhoří působil v letech 1899 – 1929. Uvádím zde jeho doslovný zápis:

„Bylo to roku 1906, kdy za letního jednoho dne odpoledne zavítali ke mně do školy tři tehdejší pracovníci národní: Jan Máša, bývalý redaktor Jihlavských listů, tehdy starosta Ústřední Národní jednoty v Brně se svými tajemníky Tomanem a Pospíšilem a zasazovali se o to, abych se přičinil, by ve Zhoří zřízen byl Místní odbor pro Zhoř a okolí. Nebyl jsem právě pro tuto věc příliš nadšen a to hlavně proto, že tehdy vládlo o Národních jednotách mínění, že jsou trochu snad svobodomyšlné a vedou si moc pokrokově. Neodepřel jsem přímo, ale v uvážení toho, že snad i přes můj odpor podařilo by se Odbor zřídit a já zůstal bych osamocen. Zašel jsem proto k tehdejšímu panu faráři P. Mičovi a výsledek naší domluvy byl, že tedy odbor zřídíme. Pan farář převezme předsednictví a já jednateleství. A tak ještě téhož roku došlo ke zřízení Odboru a pan farář Miča řídil jako předseda a pokladník spolek do roku 1908, kdy byl ustanoven administrátorem do Opatova. Po něm nastoupil do zhořské farnosti P. Cyriak Novotný, jenž ihned přistoupil za člena Jednoty a svou přednáškou dne 2. února 1909 v Odboru konanou „V čem záleží pravé vlastenectví“ získal si náklonnost všeho členstva, že ho téhož dne zvolili přítomní svým předsedou. Až do roku 1914 Odbor bez hluku sice nenáročně pracoval a získal si jistě nemalých zásluh o povznesení národní: na příklad věnoval podpory peněžité na knihovnu školní a na pomůcky, konal přednášky v místě i v přespolní obci Nadějově, pořádal i zábavní večírky divadelní, zpěvní a hudební... Přišla válka – utichla činnost. A že jsme byli – totiž pan farář a já trochu moc až národní, dalo se nám pocítiti, když Odbor pozval na svoji schůzi řečníka z Brna pana Pospíšila, jenž ohnivými slovy líčil zde zápas Čechů o české školy pro jejich děti a živými barvami znázornil nám strasti některých dětí ve školách. Byli jsme obviňováni, že jsme měli takovou pobuřující schůzi rozpustit. Jako námitku proti jsme uváděli, že schůze byla řádně ohlášena, jméno řečníka a předmět také a že mohlo hejtmanství do schůze poslati vládního komisaře...

Přišla válka a uspala všechny spolky tu do větší, nebo do menší nečinnosti. I náš Odbor neudělal v ta léta nic. Ještě 2. března 1914 konal svoji schůzi a téhož dne zábavný večírek pro občany. V letech 1915 – 1918 nebyla činnost žádná. Až po válce – po převratu – Odbor hlásí se k životu: 26. listopadu 1918 uspořádal oslavní průvod na paměť prohlášení Československé republiky se vzletnou promluvou jejího předsedy P. N o v o t n é h o, načež navečer konán

slavnostní průvod po vesnici. Dne 2. března 1919 pořádán zábavní večírek s divadelním představením. 8. dubna 1919 členové účinkovali při hraní divadla ve Zhoři. V roce 1920 Odbor rozprodal dvě stě losů Národní jednoty pro menšinové školy.

Dne 15. srpna 1920 konána v sále U Vítků schůze s přednáškou o dávkce z majetku. 3. července pořádána velkolepá celodenní národní slavnost na oslavu postavení a posvěcení pomníku padlým a nezvěstným vojínům z farnosti. Naše knihovna je obsáhlá, do které každého roku jsme opatřili mnoho nových knih a snad konala po celou dobu války dobře svoji úlohu. Po válce s povolením Okresní politické správy v Jihlavě pořádal Odbor dne 26. listopadu 1918 po zmírnění chřipky oslavu prohlášení samostatnosti Republiky Československé. Na tuto celodenní oslavu s tak bohatým programem byla k nám vyslána od Okresní politické správy deputace legionářů a vojínů, kteří dávali pak v novinách chválu nám za velkolepou tuto oslavu a podiv vyjadřovali, že v tak malé obci něco takového neočekávali... Dne 2. března 1919 mimo obvyklou činnost pořádán povolený Okresní politickou správou pod číslem 1118 zábavný večer s divadelním představením. Rovněž 8. dubna 1919 členové účinkovali při hraní divadla ve Zhoři a v roce 1920 zúčastňovali se částečně divadelních zábav a schůzí i v Nadějově a ve Stáji. Dne 8. prosince 1921 konal Odbor svoji valnou hromadu, na niž pomluvil pan předseda o účelu Národní jednoty a jednatel o Karlu Havlíčku Borovském. Byly vykonány i volby a zvoleni tito členové: P. Cyriak Novotný – předseda, Theodor Malce – jednatel a pokladník a další členové výboru: Jan Vomela, Rudolf Klíma, František Vaněk a Jan Vyzíblo z Nadějova. V roce 1922 se Odbor k činnosti nedostal. Pan farář Novotný začal churavěti, stěžoval si na velké bolesti hlavy a 27. listopadu zemřel. Teprve po roce dne 23. prosince 1923 se konala valná schůze Odboru na níž pohrobní vzpomínku zemřelému věnoval jednatel spolku. Novým předsedou zvolen P. Viktor Mastný, farář zhořský.“

Tolik ze záznamu učitele Theodora Malce o první společensko-mládežnické organizaci v naší obci, založené v roce 1906 předními zhořskými občany, farářem P. Mičou a správcem místní školy – učitelem Malcem. Po odchodu P. Miči se ujal této činnosti nově ustanovený farář ve Zhoři P. Cyriak Novotný a po jeho smrti krátce i P. Viktor Mastný. I když nemáme o Místním odboru Národní jednoty více zpráv, zejména o její kulturně-vlastenecké činnosti, měl jistě počátkem dvacátého století v naší obci velký význam. Různé veřejné oslavy, pořádání divadel, schůzí i velká knihovna zde po řadu let výchovně působily kladně na občany i okolních vsí...

Počátkem 20. století nastupuje mladší generace v nově vzniklé Československé republice do veřejného života, která není mnohdy pro svoji vitalitu a energii dosti pochopena generací starší. Společenský život se politizuje, vznikají nové organizace a spolky. V této době ve Zhoři Místní odbor Národní jednoty zaniká a v roce 1921 je zde zakládána nová mládežnická organizace nazvaná

Sdružení venkovské omladiny

Dne 21. května 1921 pod čj. 8699 Okresní politická správa v Jihlavě sdělila, že nezakázala zřízení místního odboru pod názvem „Místní skupina Zhoř – Sdružení venkovské omladiny na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku se sídlem na Velehradě - pro Zhoř a okolí se sídlem ve Zhoři“. V zachované pamětní knize této organizace je na úvodním listě zapsáno: „Skupina Sdružení venkovské omladiny pro Zhoř a okolí byla založena ve Zhoři v roce 1921. Na pozvání +dp. faráře Cyriaka Novotného se dostavil do Zhoře p. kaplan z Kamenice František Baláž, který promluvil k mládeži v domě pana Rudolfa Klímy o důležitosti Sdružení venkovské omladiny pro katolickou mládež venkovskou. Spolek na to ustaven a předsedou zvolen Jan Coufal, rolnický syn ve Zhoři

čp. 16. Schůze členské se konaly a záznamy se nevedly. První záznam jest ze dne 24. srpna roku 1925...“

Členské schůze této organizace se konaly v selském domě čp. 16 (u Coufalů) ve větší světnici, kterou majitel zapůjčoval mládeži jako jejich spolkovou místnost. Zde byla umístěna i jejich knihovna. Divadla i různé besídky a zábavy pro občany se pořádaly v malém sále hospody U Vítků čp. 8.

V roce **1925** na členské schůzi, která se konala 24. srpna přednesl ThDr Bohumír Mastný (bratr zhořského faráře P. Viktora Mastného) projev, ve kterém vyzval všechny členy Sdružení k činnorodé práci pro vlast a obec. Z této schůze byl odeslán projev věrnosti a oddanosti sv. Otci prostřednictvím Ordinariátu v Brně. Téhož měsíce členové Omladiny nacvičili a sehráli dne 23. srpna divadelní představení A. Dostála: „*Od starého ku mladému posvícení*“. Na vstupném bylo vybráno 463 Kč. Režisér ThDr Bohumír Mastný.

Obsazení jednotlivých rolí:

Jan Coufal	Jakub, krejčí	Frant. Homolová	Veronika, manželka
Marie Strnadová	Barbora, neteř	Josef Strnad	Tobiáš, mluvčí
Karel Klimeš	Jiří, vesnický junák	Frant. Novotný	Václav, junák
Markéta Coufalová ..	Petrolina, děvče	Anna Pavlíčková	Lenka, děvče
Frant. Coufal 34	poštovní posel	Marie Pavlíčková	nápověda

Na výborové schůzi dne 29. října 1925 bylo opět dohodnuto sehrát další divadlo. To se uskutečnilo 13. prosince v hostinci u p. Antonína Vítky s názvem: „*Venkovská královna – Helenka z pazderny*“. Na vstupném vybráno 275 Kč, čistý zisk 122 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Jan Coufal	Václav, sedlák ze Žďáru	Markéta Coufalová 34	Marie, jeho choť
Josef Strnad	Ivan Pavlan, syn	Anna Pavlíčková	Helenka z pazderny
Filip Šupka	Fráňa, poustevník	Kristýna Poulová	babička
Marie Strnadová ...	Verunka	Alžběta Coufalová	Baruška

Koncem roku dne 30. prosince byla konána členská schůze (za účasti 26 přítomných) v soukromé místnosti pana Františka Coufala čp. 16, na které promluvil ThDr Bohumír Mastný o lidském charakteru a náboženském přesvědčení. Následovala přednáška členky Omladiny Anny Pavlíčkové o úkolech a povinnostech členů Sdružení a upozorňovala na skutečnost, že „na vědění záleží i život pozemský a posmrtný“. Protektor Sdružení, místní farář P. Mastný navrhl, aby skupina odebírala časopis „Šťastná rodina“. Schůze Omladiny vždy končily pozdravem „Zdař Bůh!“, zpěvem omladinářské hymny a někdy i státní hymny „Kde domov můj“.

Rok 1926: v tomto roce vznikají spory o zapůjčení divadelního jeviště, které si přivlastňuje založený místní agrární dorost a omladinářům ho odmítá půjčit. Na divadelní představení od Kryštofa Kuchyňského s názvem „*Oběť zpovědního tajemství*“ si Zhořští půjčují jevištní konstrukci z Nadějova, kde bylo toto představení sehráno 21. března a opakováno ve Zhoří dne 25. března. Hrubý zisk 239 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Filip Šupka	farmář	Anna Pavlíčková	jeho matka
Ludmila Klímová	Julie, neteř	Antonín Poul	Karel, synovec

Alžběta Coufalová	Zdislava, posluhovačka	Josef Strnad	Artur Loser, kostelník
František Coufal	pekař, 2. přísedící soudu	Stanislav Suk ..	Beneš a Josef, sluha u Los.
Jan Coufal	starosta	Václav Číhal	obecní tajemník, trestanec
Oldřich Koumar	nadučitel	Josef Pavlíček	prezident soudu
Antonín Novosad	státní zástupce	Vincenc Chalupník	advokát
Karel Klimeš	zapisovatel, rada min. sprav.	Antonín Bambula	průvodčí vlaků
Marie Strnadová	služka v hostinci	Bedřich Vavera	člen jockeyin
Frant. Homolová	služka u Losera	František Bambula	trestanec
Jindřich Budín	dozorce trestanců	František Klíma	správce trestnice
Josefa Šupková	náповěda	František Matějčíek ..	režisér

Dne 26. prosince sehrána další divadelní hra od Aloise Nováka nazvaná „*Student politik*“ s následujícím obsazením:

Filip Šupka	Miroslav, sedlák	Marie Matějčíková	Kazimíra, jeho žena
Rudolf Jaroš	Blahomír, jeho syn	Josef Strnad	Ctibor, statkář
Anna Pavlíčková	Dobroslava, jeho žena	Antonie Budinová	Běla, dcera
Stanislav Suk	Vítězslav, student	Růžena Matějčíková	Dobruška, sestra
Klement Strnad	Jaroslav, student	Frant. Homolová	Balamutka, cikánka
Anežka Vítková	Boleslava, cikánka	Jan Coufal	strážník

Hrubý zisk z divadla činil 370 Kč, na režii vydáno 274 Kč. V tomto roce se konsoliduje členská knihovna, která již čítá 240 vázaných knih. Letos z ní vypůjčeno 130 knih a od jejího založení bylo 627 výpůjček. Na knihy pořízena skříň, na kterou přispěli: Rudolf Klíma čp. 22, František Coufal čp. 16, Jan Vomela z Lipiny dodal materiál a zhotovil ji truhlář Vincenc Chalupník za 190 Kč. Knihy byly řádně urovnány a zaevidovány. Knihovnicí byla zvolena Anna Pavlíčková. Členský příspěvek na rok byl stanoven ve výši 3 Kč.

Na schůzích, kterých bylo v tomto roce konáno celkem devět vystoupili se svými proslovy zejména ThDr Bohumír Mastný, které byly zaměřeny více nábožensky, Anna Pavlíčková se zaměřila ponejvíce na výchovu členů ve spolku – obětavost, pokora, pomoc bližnímu a pod. Recitovány zde i básně, kupř. od J. V. Sládka „Rodné brázdy“, kterou přednášel František Matějčíek, báseň od Marianského „Náš kníže“ přednášela Anna Pavlíčková a pod. Rovněž byl dohodnut termín společných sv. přijímání členů Omladiny u příležitosti svátku sv. Cyrila a Metoděje. Počátkem července se někteří členové zúčastnili národních poutí na Velehrad a Hostýn.

Rok 1927: divadlo se nehrálo, na schůzi se členové Sdružení dohodli, že si konstrukci jeviště pořídí vlastní – spolkové.

Rok 1928: konáno pět členských schůzí, zahájeno hraní divadel. V březnu to bylo s názvem „*Zraněné srdce*“ od Stanislava Nováka. Na vstupném vybráno pouze 212 Kč (režie větší), proto dohodnuto nacvičit díl druhý o názvu „*Dvojí probuzení z okovů*“ jako pokračování předešlé hry. Na vstupném vybráno 252 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Václav Číhal	Vodička, mlynář	Anna Pavlíčková	Barbora, jeho žena
Marie Coufalová	Zdenička, dcera	Leopold Matějčíek	Jeník, syn
Josef Pavlíček	Straka, sládek	Jan Coufal	Jahoda, starosta

Alžběta Coufalová	Marta, jeho žena	Žofie Kašíková	Liduška, jejich dcera
Karel Klimeš	čeln. strážmistr	Filip Šupka	Linhart, stárek
Josef Strnad	Koutný, mládek	Kliment Strnad	soused Musil a jiné

Místní Sdružení si letos pořídilo vlastní jeviště, na které přispěl finančním obnosem místní duchovní správce P. Viktor Mastný. Ze spolkové knihovny se přečetlo 71 knih.

Rok 1929: z divadel sehrány dvě hry. První s názvem „*Mistr Šidlo*“ od Jaroslava Streita. Obecenstvu se toto představení velice líbilo. Hrubý zisk činil celkem 318 Kč.

Obsazení rolí bylo následující:

Václav Číhal	Šidlo, mistr švec	Marie Matějčková	Kateřina, manželka
Anežka Vítková	Andulka, dcera	Karel Klimeš	Jedlička, krejčí
Rudolf Jaroš	Antonín, jeho syn	Filip Šupka	obecní policajt
Antonie Budínová	Barča, jeho dcera	Leopold Matějček	ševcovský tovaryš
Josef Strnad	mlynář	Jaroslav Kašík	mlynářský chasník
Antonín Poul	chasník	František Suk	mlynářský chasník

Druhá divadelní hra „*Devět křížů, aneb krvavá svatba nad Domašovem*“ od Jana Rosola dle historické události u Velké Bíteše. Sehrána byla 20. března za velké účasti diváků, hrubý příjem 456 Kč. Hra opakována 24. března v Řehořově.

Seznam obsazení jednotlivých rolí:

Josef Strnad	Ctibor, sedlák ve Svatoslavi,	Marie Matějčková	Barbora, jeho žena
Petr Číhal	František, její dítě	Anežka Vítková	jejich dítě
Anna Pavlíčková	Kociánová, matka	Stanislav Suk	Karel, její syn
Antonie Budínová	služka u Ctibora	František Suk	Vávra, hostinský
Filip Šupka	Machovec, soused	Rudolf Jaroš	Pazderka, soused
Leopold Matějček	Kitián, soused	Karel Klimeš	sedlák z Domašova
Václav Číhal	Florián, jeho syn	Jaroslav Kašík	řeznický tovaryš
Petr Matějček	řeznický tovaryš	Ludmila Klímová	Kačenka, děvče
Marie Klímová	Verunka, selské děvče	Marie Suková	Leonorka, děvče

Na schůzi konané dne 11. února 1929 navrhuto, aby se sehrálo jedno divadelní představení a čistý výtěžek věnoval místnímu hasičskému sboru na zakoupení stříkačky, jako dar Omladiny. Dne 5. července se šest členů místní skupiny zúčastnilo v Praze Svatováclavských oslav. Pět členům se dostalo od spolku příspěvku na cestu. V říjnu se čtyři členky zúčastnily Dušičkové slavnosti v Přibyslavicích. Do knihovny zakoupeno 20 nových knih. Členové se v plném počtu zúčastnili oslav sv. Václava u kaple v Nadějově.

Rok 1930: na valné hromadě (schůzi) dne 30. ledna zvoleno následující vedení místního sdružení: předseda Karel Klimeš, jednatel Josef Strnad, pokladník Filip Šupka, náhradníci: Václav Číhal a Stanislav Suk. Členové výboru: Rudolf Jaroš, Josef Vítek, Jaroslav Kašík, Marie Klímová, Anna Pavlíčková a Františka Kašíková.

Sehrána tři divadla:

dne 16. února s názvem „*Románek na horách*“, příjem ze vstupného 276 Kč s tímto obsazením:

Josef Terbl	Vlach, ředitel továrny	Rudolf Jaroš	Luštinec, restaurátér
Antonín Poul	Toník, šofér	Václav Číhal	Parkos, starosta obce
Filip Šupka	Josífek, podomek	Ludmila Klímová	Jiřena, dcera továrníka

Anežka Vítková	Božena, šenkýřka	Alžběta Coufalová	Zdeňka, spolčnice
Dne 5. října „Svatý Václave!“ od J. G. Rossa s tímto obsazením:			
Rudolf Jaroš	Borský, spisovatel	Ludmila Klímová	Vlasta, jeho žena
Václav Číhal	Pavel, lékař	Václav Poul	Franta, sazeč
Antonie Budínová ..	kamarádka Vlasty	Josef Strnad	Majer, policista
Josef Vítek	rakouský důstojník	Filip Šupka	Moučka, voják
Františka Kašíková	služka	A. Poul, V. Číhal	legionáři
Dne 7. prosince hra: „Mikuláš a čert“ od Jaroslava Streita s tímto obsazením:			
Marie Klímová	Bohatcová, selka	Anežka Tůmová	Katka, její dcera
Žofie Běhalová	Klára, její dcera	Anastázie Potočková ...	Marie, její dcera
Františka Kašíková ...	Milča, její dcera	Josef Vítek	Jeník, hoch
Karel Klimeš	hoch	Marie Matějíčková	Baráčková, selka
Stanislav Suk	Kuba, její syn	Václav Číhal	Honza, její syn
Rudolf Jaroš	Plašík, námluvčí		

Z činnosti roku 1930: konány dvě členské schůze a šest výborových. Dne 5. srpna odjelo 14 členů na ověnčeném voze (zapůjčeným s koňmi od pana Coufala) na Orelskou slavnost do Měřína. Někteří členové se zúčastnili Svatováclavského sjezdu v Třebíči. Všichni byli přítomni na slavnostní bohoslužbě u kapličky sv. Václava u Nadějova, kde pronesl nadšené kázání P. Otto Popelář z Brtnice. Během roku vypůjčeno ze spolkové knihovny 150 knih. Na výroční schůzi usneseno, by Omladina na veřejnosti vystupovala samostatně a vždy hájila směr křesťanské výchovy a kultury.

Rok 1931: na valné hromadě konané 1. února podává protektor Sdružení P. Mastný referát ze sjezdu v Brně, který se konal za přítomnosti čtyř set zástupců spolků Omladiny z celé Moravy i za účasti biskupů z Brna a Olomouce. Zde bylo rozhodnuto, že spolek Omladina bude užívat pozměněného názvu **Sdružení katolické omladiny**. Časopis „Naše omladina“ v novém tisku byl radostně přivítán a bylo dohodnuto, že ho budou všichni odebírat. Chudším členům se přispělo ze spolkové pokladny. Bylo konstatováno, že tento časopis již odebírají: Josef Strnad, Josef Vítek, Františka Kašíková, Žofie Běhalová a Alžběta Coufalová. Objednávku zaslali: Václav Číhal, Petr Matějíček, Rudolf Jaroš, Marie Hájková, Žofie Kašíková č. 43 a Žofie Vaverová na adresu matky Karoliny č. 53. Všichni s radostí reorganizaci spolku přijali.

Z činnosti Sdružení za rok 1931:

konány tři výborové a tři členské schůze, na které docházeli i zástupci sousedních obcí z Nadějova a Arnolce. Dne 22. března pořádána Besídka přátel Omladiny v domě pana Coufala č. 16 za účasti zhořských členů a příznivců z Nadějova. V programu přednesli básně: Anna Pavlíčková, Vincenc Číhal, Lidka Klímová a Fanda Kašíková. Josef Vítek ve své přednášce povzbuzoval k větší činnosti nadějovskou mládež, pěvecký kroužek zapěl píseň „Šumí voda“ a besídka zakončena hymnou Sdružení.

Sehrána dvě divadla: 1. března od J. G. Rossa „Stržený kříž“, ve kterém bylo upozorňováno na tehdejší zhoršující se výchovu mládeže a budoucí její důsledky – materialismus. Hrubý zisk z představení byl 296 Kč.

Jednotlivé úlohy sehráli:

Josef Strnad	Kořán, sedlák	Marie Matějíčková	Kořánová, žena
Rudolf Jaroš	Jenda, jejich syn	Ant. Kašíková	Marie, dcera

Stanislav Suk ..... Jendův přítel
Lidka Klímová ..... Elsa, studentka
Josef Matějčíček ..... vesnický hoch
Václav Číhal ..... vesnický hoch

Josef Vítek ..... Pavlík, farář
Petr Matějčíček ..... vesnický chlapec
Antonín Poul ..... výminkář
Vincenc Číhal ..... vesnický chlapec

Druhá hra sehrána s velkým úspěchem dne 6. prosince s názvem „*Svatební cikánský závoj*“ od Václava Holáska. Hrubý zisk činil 281 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Josef Strnad ..... Černoorský, mlynář
Františka Kašíková ..... Marie, dcera
Klement Strnad ..... mládek
Žofie Běhalová ..... děvečka
Rudolf Jaroš ..... Loukota, sekerník
František Suk ..... náčelník cikánů
Jaroslav Kašík ..... Štěpán, jejich syn

Žofie Kašíková ..... Kateřina, jeho žena
Leopold Matějčíček ..... stárek
Stanislav Suk ..... Jiřík, prášek
Filip Šupka ..... ponocný
Žofie Vaverová ..... Helena, švadlena
Liduška Klímová ..... jeho žena, cikánka
Karel Klimeš ..... pruský voják

Členové Sdružení se zúčastnili čtyř slavností: 14. června sjezdu katolické mládeže na Polensku v Hrbově, kam jeli na ověnčených jízdních kolech. Dne 5. července v Kamenici na slavnostním otevření nové Orlovny. Dne 16. července v Kněžicích na svěcení Svatováclavského domu, kam jelo 14 členů ze Zhoře, 8 z Arnolce a dva ze Stáje. 27. srpna to byla účast na dožínkové slavnosti v Černé. Skupina nacvičila národní tanec „Moravskou besedu“. Do hostince byl dáván předplacený tisk novin „Selské hlasy“ a „Naše Omladina“. Dle zápisu o činnosti, které se vedou od roku 1925 sehrálo Sdružení dosud 14 divadelních představení a z nich činil hrubý zisk 4 938 Kč. Byla pořízena konstrukce jeviště a knihovna.

Rok 1932: sehrána tři divadla: dne 8. února s názvem „*Veselí tři mušketýři*“ od Richarda Branalda. Divadlo bylo voleno zvláště k obveselení všech přítomných a tím více, že úlohu staré hospodyně Rozmariánky hrál Leopold Matějčíček, když členky pro nějaké vtipy vandrůk ve hře úlohu odmítly.

Obsazení jednotlivých úloh:

Josef Strnad ..... Rohan, majitel zámku
Františka Kašíková .. Baruška, neteř
Jaroslav Kašík ..... Pila – tesař, vandrůk
Leopold Matějčíček .... Rozmariánka, hospodyně v zámku

Petr Matějčíček ..... Vozembouch, strýc
Rudolf Jaroš ..... Holandr, krajánek
Stanislav Suk ..... Šoufek, holič

Druhá divadelní fraška od O. Dubovského „*Na manželské frontě klid*“ byla sehrána 1. května, hrubý zisk činil 220 Kč.

Obsazení jednotlivých úloh:

Rudolf Jaroš ..... Nešvara, rychtář
Stanislav Suk ..... Jeník, jejich syn
František Suk ..... Vodička, radní
Marta Poulová ..... Anička, jejich dcera
Karel Klimeš ..... Krampula, strážník
Petr Číhal ..... žena, její tajemnost přináší rozuzlení...

Žofie Kašíková ..... Karolína, jeho žena
Josef Rychtecký ..... Pepík, jejich syn
Liduška Klímová ..... Vodičková, jeho žena
Leopold Matějčíček ..... děda
Kliment Strnad ..... němý harmonikář

Třetí divadelní hra „*Mlynář a jeho dítě*“ od Ernesta Raupacha odehrána dne 27. listopadu s následujícím obsazením:

Rudolf Jaroš ..... mlynář

Liduška Klímová ..... Marie, jeho dcera

Marie Matějčková .... jeho sestra
Stanislav Suk ..... mlynářský tovaryš
František Suk ..... hostinský
Josef Strnad ..... Jan, hrobník

Karel Klimeš ..... farář
Marie Suková ..... jeho matka, vdova
Kliment Strnad ..... Jakub, sládek
Josef Suk ..... mlynářský tovaryš

Z ostatní činnosti:

dne 4. května se čtyři členky Sdružení zúčastnily duchovního cvičení v Želivě a 1. listopadu další dvě členky Žofie Kašíková a Liduška Klímová. Ve dnech 15. – 16. května se většina členů zúčastnila Eucharistického sjezdu ve Žďáře a rovněž poutě u sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Na slavnost arnolecké skupiny dne 24. července se Zhořští dostávají v plném počtu. Po slavnostní bohoslužbě se na lidovém shromáždění odpoledne zúčastnili v národních krojích manifestačního průvodu na cvičišť, kde zde předvedli nacvičenou Moravskou besedu ve dvou kolonách:

Rudolf Jaroš ..... Žofie Kašíková
Leopold Matějček ..... Frant. Kašíková
Josef Vítek ..... Žofie Vaverová
Vincenc Číhal ..... Marie Klímová

Karel Klimeš ..... Julie Vítková
Stanislav Suk ..... Vilma Pospíšilová
Josef Strnad ..... Anežka Vítková
Petr Matějček ..... Liduška Klímová

Rok 1933: na valné hromadě dne 29. ledna v místnosti pana Jana Coufala čp. 16 za účasti 24. členů zvolen nový výbor: předseda – Václav Číhal, místopředseda – Ludmila Klímová, jednatel – Stanislav Suk a pokladník – Antonín Poul. Z divadel sehraja v březnu hra s názvem „Válečný invalida“ od Františka Šupky a Antonína Vlacha. Hrubý zisk činil 180 Kč.

Obsazení jednotlivých úloh:

Rudolf Jaroš ..... Jakub Procházka
Stanislav Suk ..... Václav, syn
Václav Číhal ..... Ondřej Doubrava
Frant. Musilová ..... Anežka, jejich dcera
Anastazie Potočková ..Lenka, děvečka
Ludmila Klímová ..... Bětuška, dcera
Jaroslav Kašík ..... Zábranský, lékař

Marie Suková ..... Kateřina, jeho žena
Žofie Vaverová ..... Dorotka, děvečka
Marie Klímová ..... Klementina, jeho žena
Antonín Poul ..... koktavý Matěj
Anna Pavlíčková ..... Ela Holásková
František Suk ..... Rybář, starosta

Divadlo se velice líbilo, nejvíce obveseloval obecnstvo Ant. Poul v úloze koktavý Matěj. Z bohaté činnosti letošního roku se uvádí: dne 5. července se Sdružení zúčastňuje slavnosti Svatováclavské skupiny ve Svatoslavi, kde na pozvání tančí jedna kolona ze Zhoře, nacvičenou „Moravskou besedu“. Do Přibyslavic jede tato skupina na kolích a v krojích: Jaroslav Vítek – Marie Suková, Stanislav Suk – Stázi Potočková, Rudolf Jaroš – Žofie Kašíková a Vincenc Číhal – Marie Klímová. Dne 23. července se zhořské Sdružení zúčastňuje slavnosti svčení vlajky Omladiny v Lukách, kam ze Zhoře jedou v krojích na ověčeném voze. Po odpolední bohoslužbě při slavnostním programu tančí dvě kolony zhořských „Moravskou besedu“ v tomto obsazení: 1. kolona: Josef Strnad – Fanda Kašíková, Stanislav Suk – Anastazie Potočková, Václav Číhal – Marie Suková a Josef Vítek - Anda Potočková. Druhá kolona: František Suk – Marie Klímová, Rudolf Jaroš – Žofie Kašíková, Vincenc Číhal – Alžběta Coufalová a Leopold Matějček – Žofie Vaverová. Dne 28. října se zúčastňuje místní výbor se Sdružením katolického dělnictva v Jamném oslav osvobození a vzniku čs. republiky. Dopolední slavnost se konala na návsi u pomníku padlých

s promluvou p. faráře z Jamného. Hudba zakončila oslavu státní hymnou a koncertem k poslechu dechových skladeb.

Rok 1934: výroční valná hromada se konala 30. ledna odpoledne v místnosti p. Coufala za účasti okresního předsedy Bedřicha Koumara z Arnolce. Ten zde přednesl přednášku o činnosti a práci v katolických spolcích... Z letošní činnosti místního Sdružení to bylo zejména:

dne 4. února pořádán ples Omladiny ve Zhoři za účasti okolních spolků ve velkém počtu z Arnolce, Kozlova, Černé, Nadějova, Dobroutova, Stáje, Jamného, Rytířska, Věžnici a dalších. Do tomboly přispěli svými domácími výrobky rodiče členů. Ples se velice vydařil a všem se líbil... Dne 11. března byla sehraána veselohra o třech jednáních nazvaná „Slečna Máří veze ženicha na trakaři“ od Vojtěcha Seiberta. Divadelní přestavení se zpěvy, ve kterém slečna Máří (Anežka Tůmová) a koktavý Matěj (Antonín Poul) nejvíce rozveseloval přítomné, kteří zde prožili celé představení ve smíchu.

Z ostatní činnosti: dne 24. června pořádáno v Lukách cvičení Orla, kterého se zúčastnila jedna taneční skupina ze Zhoře na „Moravské besedě“ ve složení: Václav Číhal – Anežka Vítková, Stanislav Suk – Stázi Potočková, Leopold Matějčík – Anda Potočková a Vincenc Číhal – Míla Klímová. Zápis za rok 1934 končí tímto úryvkem: „...*Tak se nám zase vrací ta zimní doba dlouhých večerů, kde máme příležitost v naší skupině se scházeti ve spolkové místnosti pana Jana Coufala. Zde vybíráme a zkoušíme divadelní hry, zde vyslechneme mnoho krásných projevů od našich duchovních správců a funkcionářů, zde plánujeme naše zájezdy po oslavách, zde nacvičujeme vánoční kostelní zpěvy, které za doprovodu hudby zpíváme na kúru našeho kostelíka...*“

Rok 1935: v tomto roce Sdružení nesehrálo žádné divadlo pro nedostatek členů – divadelníků, zejména děvčat, která odcházejí z obce. Pouze někteří připravují na Velikonoce velikonoční zpěvy na kostelním chóru za hudebního doprovodu. Z dalšího zápisu uvádím:

„... *V letošním roce se konaly volby, které i v naší vesnici byly moc bouřlivé. Někteří členi se dostavili na lidové schůze v Nadějově a v Dobroutově. Když se vraceli domů v noci, vidí, že jsou ve vsi štíty a vrata oblepená plakáty – volte číslo 1! Naším členům se nestýská, ještě též noci místo spaní vylepovat plakáty naše, dělají kvasové lepidlo a s menším žebříkem nalepují též na stavení kandidátní listiny a plakáty pouze našich lidových předáků. Též se ale dvakrát potkají se členy Republikánského dorostu, kde se utkají v menším nedorozumění... Ve vsi se dějí nátlaky na lid, aby volil jednotnou stranu (agrární) a také mnozí z obavy za kus žvance prodávají svoje přesvědčení... Těsně před volbami měla též lidová strana v neděli po bohoslužbách v hostinci pí M. Vítkové veřejnou schůzi, kde jako řečník pan Trojan moc útočnou řečí podává zprávu o hospodaření našeho státu a jeho politice. Sál hostince je přeplněn posluchači, ale na polovině jest vidět velký hněv, že by toho řečníka nejraději vyhodili – ač on nic neslibuje, nelže, ale podává pravdivá fakta. Největší odpůrci našeho řečníka jsou pan Dufek ze Stáje a pan Kalenda, správce lesů ve Zhoři, kteří se všemožně snaží rozvrátit projev pana Trojana. Přesto přisedící za lidovou stranu Jindřich Budín nechává slovo panu Dufkovi, který argumenty pana Trojana nemohl vyvrátit... Před týdnem měla ve Zhoři veřejnou schůzi agrární strana, kde jim do toho nikdo nelezl a neměl ani zájem na schůzi jít. Proto jim prošla bez hluku. Na lidovou schůzi se přihnali jako biřiči a pan Trojan to porovnával k dobám pronásledování křesťanů. Oni na něj vrhají kameny*“

jako Židé na sv. Štěpána... Tento záznam budou předčítat snad po nás za více let, ale my víme, že to asi lepší nebude...“

Dne 22. prosince 1935 sehrálo Sdružení z Arnolce divadelní hru „*Mariánko, Mariánko má*“, ve které nejvíce rozveseloval diváky Prášek (Horáček). Na Vánoce zpívali někteří členové Sdružení „Pastorální mši“ za hudebního doprovodu.

Rok 1936: opět po značné snaze byla dne 29. března sehrána divadelní hra s názvem „*V temnotách*“ od Josefa Berana. Pojednává o vztahu syna sedláka, který je zlý na své rodiče a svoji dceru nutí do sňatku. Hrubý zisk činil 277 Kč.

Obsazení jednotlivých úloh:

Antonín Poul	Josef	Marie Vítková	Marie, jeho žena
Filip Šupka	výměnkář	Anežka Kourková	Boža
Karel Klimeš	Tichý	Stanislav Suk	Maier
Josef Suk	Václav	Alžběta Budínová	Zdena
Václav Číhal	Škrabička	František Prchal	Jakub

dva sanitní hasiči: Kliment Strnad a Em. Matějčík.

Z činnosti Sdružení v letošním roce:

- účast sedmi členů na reprezentačním plesu Omladiny, který se konal v Jihlavě,
- společná lidová schůze na okrese a oslavy 1. května pořádala lidová strana v Jihlavě. Těch se ze Zhoře zúčastnilo několik členů Sdružení, kteří do Jihlavy jeli na ověčených kolech,
- exercicí v Želivě se zúčastnily tři členky, cestovné jim hradil spolek,
- v neděli 16. srpna jela skupina zhořské Omladiny v národních krojích na ověčeném voze do Bohdalova na slavnostní sjezd katolické mládeže. Zde se zúčastnili manifestačního průvodu k pomníku padlým, odkud po proslovech a národních hymnách pokračoval průvod na cvičiště. Zde Zhořští předvedli ve dvou kolonách „Moravskou besedu“ s tímto obsazením:

Josef Vítek - Anna Potočková	Josef Šuták - Marie Vítková
František Prchal - Bětko Budínová	Karel Večeřa - Frant. Klímová
Václav Číhal - Anna Kourková	Josef Suk - Marie Koumarová
Al. Boháček - R. Coufalová	Tomeš Horáček - H. Matějčíková

Dne 6. září 1936 se zúčastnili někteří členi skupiny zemědělské slavnosti v Kamenici a otevření obilního skladiště. I přes nepříznivé počasí (dešťové přeháňky) se ze Zhoře vydalo šest členů do kamenice na ověčených jízdních kolech. Zde zatančili mezi jinými tanci i „Českou besedu“, při které dva chybějící ze Zhoře zastoupili Kameničtí. Besedu tančili:

Josef Suk - Anežka Řezníčková	Josef Šuták - Anežka Kourková,
	Hedvika Matějčíková,
	Růžena Coufalová

Koncem roku při rozšíření původního malého sálu pana Vítka vyvstala otázka na zhotovení nové, vyšší a větší konstrukce pro jeviště. Bylo objednáno od firmy Máca z Újezda nové jeviště za cenu 2150 Kč. Protože Sdružení mělo na vkladní knížce asi polovinu, byla uspořádána prosebná sbírka u některých členů, které vynesla dalších 506 Kč. Sbírkou vykonával Václav Číhal a Josef Suk. Chybějící částka byla vypůjčena na splátky, materiál na rám podlahy daroval ze Zhoře pan Coufal a ze Stáje R. Pavlíček. Členové místní skupiny postavili rám a 15. prosince nové jeviště již stálo. V neděli 20. prosince se zde zahrála dříve nacvičovaná divadelní hra od Jaromíra

Kolibříka „*Námořníkův sen*“. Drama válečných let 1914 – 1918 mělo velký úspěch. Hrubý zisk činil 341 Kč.

Obsazení jednotlivých úloh:

Filip Šupka	Ondřej, invalida	Hedvika Matějčková	Magdalena, jeho žena
Antonín Poul	Miroslav, syn	Fanda Klímová	Bětuška
Karel Klimeš	Uravič, plavčík	Anežka Vítková	Dragomíra, dcera
Václav Číhal	Racek, střelec	Emanuel Matějček	střelec na člunu
Stanislav Suk a František Číhal	poručíci na válečné lodi		
Rudolf Čížek	admirál na lodi	Anežka Kourková	číšnice v hospůdce
Josef Šuták, Jan Budín, Stanislav Suk	poslové pana prezidenta		

Výroční schůze se konala v neděli 20. prosince, na kterou se dostavil i okresní předseda Bedřich Koumar. P. Viktor Mastný v přesvědčivé přednášce přiblížil současné poměry v Sovětském Rusku, zejména obrovskou bídu, hladomor, strádání vesnického lidu v kolchozech a politické vraždy příslušníků armády. Zvolen nový výbor Sdružení ve složení: předseda – Václav Číhal, zástupce – Klement Strnad, jednatel – Josef Suk, pokladní – Fanda Klímová, knihovnice – Alžběta Coufalová, revizoři – Antonín Poul, Stanislav Suk a členi výboru – František Prchal, František Číhal, Hedv. Matějčková a Anna Potočková.

Rok 1937: v tomto roce konáno pět členských schůzí, jedna výborová, účast na dvou slavnostech a sehraána čtyři divadelní představení. Dne 2. února to byla veselohra nazvaná „*Trampoty hajného Klobáska*“, při níž obecnost nevycházelo ze smíchu. Po divadle byla uspořádána taneční zábava. Hrubý zisk činil 370 Kč.

Seznam osob, kteří ve hře účinkovali:

Karel Klimeš	Kvapil, náblesník	Stanislav Suk	Pešina, adjunkt
Anežka Vítková	choť náblesníka	Václav Číhal	Klobásek, hajný
Marie Vítková	hospodyně hajného	Fanda Klímová	jejich dcera
Eman. Matějček	řeznický mistr	Anežka Řezníčková	jeho žena
Josef Suk	jejich syn Ladislav	Fanda Kašíková	Máňa, dcera
František Prchal	pekařský mistr	Antonín Poul	prof. Jelimánek

Druhé divadlo sehraáno v neděli 28. února s názvem „*Vesnický furiant*“. Děj ze života líčící neústupnost zatvrzelého otce a jeho furiantství, kterým trpí celá jeho rodina. Hrubý zisk z představení byl 227 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Stanislav Suk	Roubal, sedlák	Marie Vítková	Mařenka, dcera
Antonín Poul	Prokop, syn	Frant. Klímová	jejich schovanka
Emanuel Matějček	Rokyta, mlynář	A. Řezníčková	šafářka u Roubalů
H. Matějčková	chudá chalupnice	Václav Číhal	Pavel, její syn
Jan Budín a Anežka Musilová	čeledín a děvečka u Roubalů		
Anežka Vítková a Josef Suk	mlynářovy děti		

Třetí představení s názvem „*Matěj, sekretář sňatkového závodu*“ se začalo nacvičovat 7. února a bylo sehraáno na velikonoční pondělí 29. března odpoledne. Přes krátkou dobu, ve které byla tato hra nacvičována, měla u diváků značný úspěch pro její komickou náplň. Po divadle byla opět taneční zábava. Hrubý zisk z divadla činil celkem 183 Kč a ze zábavy 270 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

František Číhal ..... Bežženský, majitel závodu Václav Číhal ..... sekretář „Šťastné manželství“
Jan Budín ..... dr. Veda, profesor gymnázia Anežka Musilová ..... šlechtična z Nemánie
Josef Suk ..... Sláma, statkář a starosta Antonín Poul ..... vynálezce láskometru
Fanda Klímová ..... Peregrína, jeho dcera Frant. Kašíková ..... Voršula, posluhovačka

Dne 24. března 1937 na Zelený čtvrtek členové Sdružení doprovodili na poslední cestě zesnulou členku Žofii Vaverovu. Umírala smířena se svým osudem ve 24. roce svého věku. Na rakev jí dala místní skupina pěknou kytku s nápisem: „*Poslední s Bohem Ti dává Omladina.*“ Dne 9. května se tři členové místní skupiny zúčastnili okresní schůze katolické Omladiny v Lukách. V neděli 22. srpna se Zhořští společně se skupinou z Arnolce a Černého zúčastnili v Kozlově svěcení vlajky Omladiny. Po církevních obřadech se ubíral velký průvod k pomníku padlým, kde byl položen věnec, recitovány básně a vzpomínky na padlé vojíny v první světové válce. Poté se průvod odebral na cvičiště, kde v programu vystoupili i Zhořští při tančení „Moravské a České besedy“. V jedné skupině ze Zhoře byli:

Josef Suk - Hedvika Matějíčková, Václav Číhal - Růžena Urbanová, František Číhal - Růžena Coufalová a Jan Budín - Fanda Klímová.

Dne 29. srpna se zhořská Omladina zúčastnila i dožínkové slavnosti v Černé, kam jela na ověnčených kolích. Na výletišti byly předvedeny slavnostní dožínky a pak zde pokračovala lidová veselice. V neděli 7. listopadu se hrálo čtvrté divadlo v roce s názvem „*Již nikdy víc*“. Napínavý děj z první světové války. Hrubý zisk činil 269 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Josef Suk	Jenda, dezertér z armády	Karel Klimeš	Filip, dezertér
Eman. Matějíček	Franta, dezertér	Václav Číhal	Tonda, dezertér
Hedvika Matějíčková	matka	Frant. Klímová	Jara
Růžena Urbanová	sousedka	František Číhal	závodčí
Alois Boháček	strážmistr	Jan Budín	hajný

V neděli 19. prosince se hrála skupina Omladiny další divadelní představení – veselohru s názvem „*Hurá, máme trojčata!*“ Hrubý zisk činil 242 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Josef Suk	Rohan, doktor	Růžena Coufalová	Pepina, služebná
Václav Číhal	Bublina, holič	Růžena Urbanová	jeho žena
František Číhal	Hlavitý, strýc	Frant. Klímová	Miluška, schovanka
Jan Budín	Florián, hasič	A. Štefková	paní Vlezlá

Dne 28. listopadu konána výroční členská schůze v místnosti u Coufalů, na které byl zvolen výbor Sdružení ve složení: předseda – Václav Číhal, zástupce – Klement Strnad, jednatel – Josef Suk, zástupce – Jan Budín, pokladní – Františka Klímová a knihovnice – Alžběta Coufalová.

Členi výboru: Stanislav Suk, Anna Pavlíčková a Frant. Kašíková. V pokladní zprávě bylo konstatováno, že příjem za rok 1937 činil 1 465,- Kč a vydání 1 276,- Kč. Ve spolkové knihovně bylo registrováno 23 čtenářů a přečteno 173 knih. Byl dán návrh, aby všichni členové Sdružení přistoupili o Mariánských svátcích k sv. přijímání. Návrh byl přijat.

Rok 1938: v tomto roce se konaly čtyři členské schůze a jedna výborová. Byla pořádána jedna taneční zábava, zájezdy na májovou pobožnost do Přibyslavic a na výstavu Horácka do Velkého Meziříčí: dne 18. dubna uspořádalo Sdružení Omladiny ve Zhoři taneční zábavu, která

byla hojně navštívena i svatebčany ze dvou svateb. Hrubý zisk činil 386 Kč. Místo dosavadního jednatele Josefa Suka, který odcházel na vojnu, zvolen do této funkce Jan Budín. Zpráva pokladní za rok uvádí hrubý zisk 552 Kč a vydání celkem 548 Kč.

Rok 1939: členská knihovna Omladiny čítá letos 160 zábavných a 60 vzdělávacích knih. Koupěny byly 4 knihy náboženské. Dne 6. ledna byla sehraána veselohra s názvem „*Tulácké dobrodružství*“, měla velký úspěch.

Obsazení jednotlivých rolí:

Václav Číhal	Rorejs, tulák	Antonín Poul	Vincek, tulák
Růžena Urbanová	Pepina, tulačka	Josef Suk	majitel vily
Anna Potočková	Alma, jeho žena	Františka Klímová	Cilka, sestřenice
Jindřich Vavera	Barták, továrník	Hedvika Matějčková	jeho žena
Jan Budín	jejich syn	Ludvík Číhal	dr. Pleva
Emanuel Matějček	četník	Hedvika Matějčková ...	služebná

Na výroční členské schůzi konané dne 22. ledna zvolen výbor ve složení: předseda – Václav Číhal, zástupce – Klement Strnad, jednatel – Ludvík Číhal, pokladní – Františka Klímová, knihovník – Jindřich Vavera. Členi výboru – Anna Pavlíčková, Františka Klímová a Jan Budín.

Rok 1940: v neděli dne 17. března sehraána myslivecká veselohra „*Prach a broky*“ s velkým úspěchem. Hra byla opakována v neděli 24. března ve Stáji. Hrubý zisk činil 364 Kč, ve Stáji 301 Kč.

Obsazení jednotlivých rolí:

Josef Suk	Pavel, dědic panství	Stanislav Suk	fořt na panství
Josef Hájek	hajný na panství	Václav Číhal	lesák
Karel Klimeš	obchodník z Kolína	Jindř. Vavera	Filípek, syn
Růžena Vaverová	Slávka z Prahy	Blažena Fišarová ..	schovanka

Dne 22. prosince svolána pracovní konference Místní skupiny katolické omladiny, na kterou se dostavili okresní funkcionáři: předseda Alois Vala a jednatel Josef Kopecký. Konala se v domě Frant. Suka čp. 3. Okresní předseda ve svém projevu nabádal členy k trvalé práci v místní skupině, zvláště nové členy a vyzdvihl velkou a záslužnou práci Omladiny zvláště v této těžké době pro národ... Na jeho žádost byly provedeny nové volby. Zvoleni: předseda – Josef Suk, zástupkyně – Růžena Vaverová, jednatel – Jindřich Vavera, pokladník – Stanislav Budín, knihovník – Ludvík Číhal, revizoři: Karel Tůma a Emilie Vaverová. Všichni zvoleni prohlásili, že volbu přijímají a slíbili, že budou své povinnosti vůči skupině svědomitě zachovávat. Konference skončena pozdravem „Zdař Bůh“, hymnou Omladiny a písní „Kde domov můj...“

Rok 1941: dne 15. ledna konána členská schůze v domě Frant. Suka čp. 3 na které bylo přítomno 12 vesměs nových členů, kteří podali přihlášku do organizace nazvané

Svaz katolické mládeže - SKM

Poslední zápis z členské schůze ze dne 13. dubna 1941, která se konala v domě Františka Suka čp. 3 za účasti 11 členů. Bratr předseda Josef Suk zahájil poradou a uvítal všechny přítomné. Novým členům organizace vydal legitimace a vybídl je k další práci, pokud bude skupina pracovat. Oznamil, aby si pokud možno každý objednal vydanou brožurku s názvem „Hra o duši“. Dalších návrhů nebylo a schůze byla pak ukončena pozdravem „Zdař Bůh!“.

Okupační úřady v tzv. Protektorátě Čech a Moravy následně zakazují činnost i tohoto Svazu katolické mládeže a s tím i končí v této době i v naší obci působení tohoto mládežnického spolku...

Hotovost z pokladny ve výši 45, 60 Kč je odeslána dne 17. března 1942 poštovní poukázkou ze zhořké pošty na Ústřední sekretariát Sdružení katolické Omladiny do Brna.

Nakladatelská činnost Josefa Birnbauma v Brtnici

Ve dvacátých a třicátých letech minulého století aktivně zde působí i nakladatelská činnost Josefa Birnbauma v Brtnici. Jeho bibliografický soupis produkce obsahuje nejen beletrii, náboženskou a odbornou literaturu, ale i divadelní hry vydávané ve sbírce Lidové divadlo. Seznam svazků v této sbírce dosahuje čísla 143. A právě i odsud čerpali zhořští ochotníci mnoho divadelních her ke své činnosti.

Josef Birnbaum se narodil 25. listopadu 1886 jako třetí dítě panského porybného v Brtnici. Vyučil se knihařem v Jihlavě, jako tovaryš pracoval ve Vídni, kde lze pravděpodobně hledat počátky jeho zájmu o ochotnické divadlo, které aktivně provozoval v rámci Jednoty katolických tovaryšů. Divadelní hry, které jsou vydávány ve sbírce Lidové divadlo a určené především pro katolické ochotnické jeviště staly se později hlavní náplní jeho ediční činnosti. Po vykonání vojenské služby se vrátil do Brtnice, kde si roku 1910 otevřel knihařskou dílnu. Roku 1914 byl povolán do rakouské armády. Pro zranění, které utrpěl na východní frontě, byl schopen jen služby v zápolí. Po vzniku republiky jako hluboce nábožensky založený člověk, přesvědčený katolík a člen lidové strany se zapojil rovněž do veřejného života městečka. Ve volbách roku 1919 kandidoval za svoji stranu do obecního zastupitelstva a stal se náměstkem starosty, roku 1923 byl zvolen starostou. Tuto funkci vykonával do roku 1931 a poté v letech 1938 – 1945. Ve většině románů, povídek, her ze života a dramát se objevují podobná dějová schémata: za hříšný život následuje trest, který většinou provází pokání a odpuštění, či naopak, za zbožný život plný odříkání dojde hrdina štěstí. Svoji produkci chtěl přivádět čtenáře a divadelní publikum zpět k víře a křesťanské lásce. Odbyt jeho her zajišťovaly především katolické spolky, pro něž byly směřovány. Poslední svazky sbírky Lidové divadlo vyšly pravděpodobně roku 1938, za okupace, bylo vydáno snad pouze druhé vydání hry Josefa Berana „*V temnotách*“. Činnost knihkupectví byla fakticky ukončena roku 1949 výmazem v živnostenském rejstříku. Jeho provozní místnosti si pronajal n.p. NARPA Jihlava, který zde provozoval papírnictví, knihařská dílna byla využívána jako sklad. V 50. letech ho převzala prodejna Jednoty. Zde Josef Birnbaum působil až do roku 1960 jako její vedoucí. Zemřel 18. ledna 1962.

Po skončení druhé světové války a osvobození naší vlasti vznikají opět různé mládežnické organizace. Koncem roku 1945 se i v naší obci ustavuje nestranická organizace nazvaná

Svaz české mládeže

Předsedou se stal poslední jednatel Katolické omladiny z roku 1941 Jindřich Vavera.. Činnost této organizace byla krátká, ale opět se slibně rozvíjela ... Z torza zápisů pokladní knihy je zřejmé, že již 28. listopadu 1945 byla tato organizace ustavena, jsou vybírány členské příspěvky na legitimace, 8. prosince je pořádán Mikulášský večírek a koncem roku i Večer silvestrovský. V tomto roce byla do pokladny získána částka 1 258,- Kčs (výběr za příspěvky a výtěžek z večírků), vydání bylo 701,50 Kčs. V roce 1946 bylo v dubnu sehráno divadelní představení „*Podhorský grunt*“ a pořádána jedna taneční zábava. Pro fotbalový kroužek byly z pokladny

zakoupeny dva fotbalové míče. Za zůstatek 750,- Kčs pak SČM zaplatil svým členům dopravu na Křemešník, kde se zúčastnili slavnostní poutě. Brzy po této činnosti Svaz české mládeže zaniká... Konec této svobodné mládežnické organizace ve Zhoři a snahu o ustavení nové s názvem **Československý svaz mládeže** věrně a výstižně zachycuje zápis místní ogranizace Komunistické strany Československa z členské schůze, konané dne 30. srpna 1950. Když byl Jindřich Vavera - před válkou jednatel Katolické omladiny, po válce předseda SČM a člen Národně-socialistické strany a po Únoru 1948 člen Komunistické strany - na této členské schůzi prověřován - bylo mu předsedou místní organizace KSČ vytýkáno, proč se v obci rozpadla tato mládežnická organizace. Soudruh Vavera na to odpovídá: „... že chtěl bývalý Svaz české mládeže převést do nynějšího Československého svazu mládeže, za kterýmžto účelem navštívil osobně bývalého okresního tajemníka Svazu v Jihlavě soudruha Pečenku, kterého požádal, aby přišel do obce Zhoře a pomohl mu založit nový ČSM. Soudruh Pečenka mu tenkrát odpověděl, že je ochoten do Zhoře v této záležitosti zajet, když mu k tomu účelu opatří auto, postarají se mu tam o dobré jídlo a pití a o nějakou holku...“ Když toto Vavera sdělil bývalým členům Svazu české mládeže, rázně odmítli vstoupit do nového ČSM s poukazem na to, že ...“*takovou lumpárnu nebudou podporovati a tím se stalo, že Svaz české mládeže zanikl a nový se zatím neustavil...*“

Končí tím období, ve kterém se mohla mládež zcela svobodně dle svého přesvědčení a zaměření organizovat v různých mládežnických spolcích. Ve Zhoři byl kromě SČM od roku 1946 založen i oddíl Junáka. Jeho prvním a posledním vedoucím byl Josef Bambula z čp. 20. Spolkovou klubovnu měla tato ogranizace v tehdy již prázdné budově tzv. pazderně.

Po Únoru 1948, kdy Komunistická strana uchvátila veškerou moc, svoji politickou zvůli přenáší i do mládežnických organizací... Již po několika málo letech komunistické vlády umlká i v naší obci kdysi slavná tradice ochotnického divadla, družných besed a zábav...

Ochotnický spolek ve Zhoři

Silná tradice ochotnického divadelnictví v naší obci působí ještě několik málo let po druhé světové válce. V roce 1955 byla pak nadobro umlčena...

Po roce 1945 se opět naplno rozvíjí ve Zhoři divadelní činnost. Již na Silvestra roku 1947 pořádal Sbor dobrovolných hasičů společenský večírek, na kterém byly sehrány dvě jednoaktovky nazvané „Ženské reformy“ a „Povedená sňatková kancelář“ v režii Václava Číhala s nápovědou Bohumila Jelínka. Ještě v roce 1948 místní zájemci o divadelnictví si zajišťují jakýsi organizační rámec. Jeden z příslušníků zhořské herecké současnosti Leopold Matějčík z čp. 69 a dva noví lidé – učitelé – Jaroslav Zadražil a Dobromil Horák podávají dne 20. listopadu, jako přípravný výbor, žádost Zemskému národnímu výboru v Brně o povolení činnosti Ochotnického spolku ve Zhoři. Ochotníci ani nečekají až přijde povolení z Brna, sdružují se v „**Dramatický odbor místní Osvětové besedy**“ a s elánem se vrhají do divadelní činnosti. Jsou to většinou mladí lidé a několik starších, kteří jim předávají své zkušenosti z jevištních prken...

Na zahájení činnosti byla vybrána hra Marie Příleské „*I člověk spravedlivý*“, která vyjadřuje výsek za života na Slovácku v první světové válce. Hlavní dějová zápleтка se vytváří tím, jak Martin, který se pokládá za charakterního člověka, zadržuje dopisy svého raněného bratra Júry, kterého pak všichni pokládají za mrtvého. Martin touto lstí získává bratrovu ženu Majdalenku. Nakonec hry se všem objevuje sám Júra ...

Režisér Jaroslav Zadražil obsadil tuto hru takto:

Martin Kohút ..... Dobromil Horák
 Júra Kohút ..... Jindřich Vavera
 jejich matka ..... Marie Pavlíčková
 Maryna ..... Božena Sobotková
 Majdalena ..... L. Klimešová
 její matka ..... A. Coufalová
 Eva ..... Irena Vomelová
 Tomáš ..... Bohumil Chalupník
 Gronos ..... Antonín Bambula
 starosta ..... Leopold Matějčík
 tetky ..... V. Koumarová, B. Matějčíková
 chasa ..... J. Jarošová, R. Riperová, St. Chalupník, M. Dohnal
 nápověda ..... Dominik Bambula

Hra byla nacvičována v budově národní školy čp. 39. Měla být sehraána 5. prosince 1948 ve Zhoří. Jelikož v té době nebyla ještě dokončena přestavba sálu p. Arnošta Vítka (rozšíření do zahrady), byla v tento den hra sehraána v Arnolci. Ač to bylo v zimním měsíci, jeli účinkující i s rekvizitami na otevřeném valníku s traktorem. Herecký výkon byl jistě mnohem lepší než technické vybavení, které si divadelníci museli po příjezdu z větší části postavit sami. Velmi úspěšný byl zájezd s touto divadelní hrou do Nížkova, který se uskutečnil 12. prosince t.r. na pozvání zdejší Sokolské jednoty. Tentokrát se jelo autobusem objednaným z Černé. Přes vánoční svátky byl dokončen ve Zhoří sál a tak mohla být pro zhořské obecnstvo sehraána tato hra v neděli 6. ledna 1949. Toto divadelní představení, jediné v úvodní sezóně tohoto spolku, bylo nejen začátkem jeho činnosti, ale i hrou, v níž se mnozí ponejprv postavili na jevištní prkna.

Ještě na Silvestra roku 1948 pořádán taneční večírek s kabaretem. Zde byl předveden kuplet s názvem „*Lidičky, já vám rád piju...*“ Na něm účinkoval jako konferenciér Emilián Dohnal a František Vomela z čp. 29. Andulku hrála Božena Sobotková, televize: Jindřich Vavera, Stanislav Chalupník a A. Coufalová. Zpěvy: František Vomela a Božena Sobotková. Kabaret byl prgramově hezký, ale přítomní neměli o něj vůbec zájem. Byl proto doprovázen hulákáním, pískáním a strašným řevem... Nikdo nic neslyšel, představení se nedohrálo, přítomná mládež chtěla tančit...

Dne 7. května byl spolek oficiálně povolen Zemským národním výborem pod názvem

Ochotnický spolek ZHOŘ, okres Jihlava, člen ÚMDOČ

Na 16. května svolána do školy valná hromada, na které byl zvolen první výbor ve složení: předseda: František Schimel, lesní správce čp. 8, místopředseda: Stanislav Koumar čp. 45, jednatel: Dobromil Horák, učitel, režizér: Jaroslav Zadražil, učitel, dramaturg: Marie Schimelová, pokladník: Jan Rosa čp. 50, knihovník: Jindř. Vavera čp. 54, kronikář: Marie Zadražilová, garderobři: Dominik Bambula a Božena Sobotková, správce majetku: Bohumil Chalupník čp. 15, členka výboru: J. Vomelová, náhradník: A. Coufalová revizoři: Emilián Dohnal a František Vomela.

Přihlášených členů bylo 44. Spolek byl členem Ústřední matice divadelního ochotnictva českého v Praze (ÚMDOČ), zařazen do okrsku Hany Kvapilové s organizačním číslem 2886. Počátkem listopadu roku 1949 předal na schůzi spolku ředitel školy a jednatel Dobromil Horák členům legitimace. Projednávalo se zde i sehraání některých navržených divadelních her. Z nich byla odsouhlasena hra „*Veverče*“, která měla být sehraána 11. prosince 1949 odpoledne pro děti

a večer pro dospělé. Nehrála se z důvodu tragické smrti Jaroslava Chalupníka a jeho pohřbu, který byl v den sehrání divadla. To bylo odloženo na odpoledne 12. prosince.

Účinkovali: matka: Božena Sobotková čp. 24, František: Bohumil Jelínek čp. 13,

Marie Veverková ..... Růžena Vondráková
Václav ..... B. Dohnal
Radouš ..... Jindřich Vavera
Anežka ..... A. Coufalová
Půlhlovský ..... Rudolf Jaroš
Půlpán ..... Antonín Bambula
Košťál ..... Miroslav Sobotka, učitel
Kainzr ..... Dobromil Horák
Pechman ..... Jan Klíma
hospodský spolek: předseda – Bohumil Hájek
členové: J. Pavlíček, Stanisl. Budín, Mil. Dohnal, Vlastimil Coufal, Jan Vomela
režie: Dobromil Horák, nápověda: Dominik Bambula.

Asi za čtrnáct dní po sehrání této hry byla svolána valná hromada spolku, na kterou přijel předseda okrsku s. Daňhel, který doporučoval zahrát hru „*Poslední zvonění*“. Po zhodnocení této hry členy spolku byla všemi zamítnuta – nelíbila se. Na schůzi se rozhodlo nacvičit a předvést hru J. K. Tyla „*Paličova dcera*“, která byla zahrána dne 12. března 1950. Kroje vypůjčeny z Jihlavy.

Účinkující: Valenta ..... Dobromil Horák
dcera Rozálie ..... Božena Sobotková
sestry Rozárky ..... Marie Koumarová, Marie Jarošová
Jedličková ..... Ludmila Klimešová
syn Antonín ..... Jindřich Vavera
Podleský, koňář ..... Rudolf Jaroš
Bláha ..... Jan Klíma
Vondráček ..... Vlastimil Coufal
Toužimský ..... Emilián Dohnal
Melichar ..... Leopold Matějčík
Kolínský ..... Bohumil Jelínek
Prokop ..... Miroslav Dohnal
Horyna ..... Václav Číhal a j.
režie: Dobromil Horák, nápověda: Dominik Bambula.

Tato divadelní hra sehrána ve Zhoří odpoledne i večer, v Lukách pak 19. března 1950.

Další divadelní hra v sezóně 1949/50 zahrána v neděli dne 24. dubna 1950 odpoledne i večer od Klicpery: „*Zlý jelen*“. V této hře účinkovali:

Zlý jelen ..... Ota Svoboda
Vítek ..... Dobromil Horák
Růžena ..... Růžena Vondráková
Jaromír ..... Miroslav Dohnal
Ivana ..... Božena Sobotková
drvař ..... Rudolf Jaroš, Jan Vomela, Jan Klíma
hrabě ..... Jindřich Vavera
kočí Prokop ..... Emil. Dohnal

Balet ..... Stanisl. Budín, Blažena Klimešová
režie: Dobromil Horák, nápověda: Dominik Bambula.

Další divadelní hra od Aloise Jiráska „*Lucerna*“ sehraána odpoledne i večer dne 26. září 1950 v krojích. V roli Kláskové vypomáhala učitelka z Luk M. Krňoulová.

Účinkující:

mlynář	Jindřich Vavera	babička	Marie Koumarová
Hanička	Irena Vomelová	Bráha	František Vomela
Zima	Václav Číhal	Sejtko	Rudolf Jaroš
Klásek	Leopld Matějček	Klásková	Krňoulová, učitelka
Zajíček	Miroslav Dohnal	kněžna	Růžena Vondráková
vrchní	Dobromil Horák	dvořan	Karel Tůma
komorná	Klímková, učitelka	žán	Miroslav Sobotka, učitel
mušketýr	Jan Vomela	Franc, kancelist ...	Emilián Dohnal

vodníci ..... Milosl. Vetýška, Stan. Chalupník

pacholci, rychtáři : Vlastimil Coufal, Jindřich Coufal, Jan Landa, Miroslav Kaňka

režie: Dobromil Horák, nápověda: Dominik Bambula.

V roce 1951 komunistické vládní orgány ruší organizační strukturu ochotnických divadel. Ústřední matice divadelního ochotnictva českého v Praze byla rozpuštěna a s tím i zrušena činnost všech divadelních ochotnických spolků...

Aby divadelnictví ve Zhoři – věrné své dlouholeté tradici – mohlo pokračovat v činnosti dál, spolek je formálně začleněn pod ROH (Revoluční odborové hnutí) Lesního družstva ve Zhoři. Oficiálně byl pak zaregistrován jako

Závodní klub ROH – Lesní družstvo Zhoř

Pod touto ideologicky zaštitěnou firmou sehraáli zhořští ještě několik divadelních her, než byli později okolnostmi téměř přinuceni v roce 1955 i oni činnost zastavit. V roce 1952 uvedli drama Aloise Jiráska „*Vojnarka*“ v režii Dobromila Horáka.

Osoby a obsazení:

Magdalena Vojnarová	Růžena Vondráková	Jeník, syn	Miroslav Sobotka
Jakub Vojnar, strýc	Jan Vomela	Ant. Havel	Dobromil Horák
matka Havla	Vlasta Pastýřiková	Jan Hruška, pěvec ..	Leopold Matějček
Bětko, děvečka	Irena Vomelová	Martin, pohůnek	Bohusl. Chalupník
Drtina, muzikant	Rudolf Jaroš	Brožek, muzikant ..	Frant. Vomela
hospodská	Otýlie Suková	Marijánka, dcera ..	Milada Suková

Děj se odehrává v roce 1860 ve východních Čechách při moravských hranicích. Hra byla napsána v roce 1889. Premiéra ve Zhoři dne 2. března 1952, repríza 8. března rovněž ve Zhoři, druhá v Bohdalově dne 22. března.

V divadelní sezóně tento Závodní klub ROH nacvičil a předvedl hru od J. K. Tyla „*Strakonický dudák*“ ve dnech 20. a 21. března 1954 odpoledne i večer v místním kinosále ve Zhoři. Před rozhodnutím sehraát tuto hru byl uspořádán zájezd účinkujících do Horáckého divadla v Jihlavě na tuto hru.

Osoby a obsazení:

Lesana	Marie Suková	Bělana	Obořilová, učitelka
Květana	Jaroslava Kaňková	Lupina	Pavličková, učitelka

Jarona	Bambulová	Leškava	Klimešová
Polednice	Rosana ... Růžena Vondráková	Divuna	Ludmila Klímová
Kalafuna	František Vomela	Kordula	Ludmila Klimešová
děti: Honzík	František Suk	Frantík	František Matějček
dudák Švanda	Stanislav Matějek, uč.	dudák Tomáš	L. Matějček
rychtář Koděra	Jan Klíma	Alenoros	Jindřich Vavera

venkovskáchasa: Frant. Vomela, Vlad. Šimek, Boh. Klimeš, Milosl. Matějček a j.

Hra sehrána v sobotu 27. března 1954 v Nížkově a za týden opět opakována ve Zhoří. Měla velký úspěch, zhořští divadelníci obdrželi diplom Lidové umělecké tvořivosti, kde se umístili ve druhém kole na třetím místě.

Po této hře následovalo poslední vystoupení již zkušených herců Závodního klubu ROH při Lesním družstvu v pohádkové hře Julia Zeyera „Radúz a Mahulena“, sehrané v únoru a v březnu roku 1955. Prolog této hry začíná slovy:

„... Jsem pohádka. Kdo se mnou půjde, povedu jej do modrých krajů báje. Zde, z těchto olbřímých štítů po starých cestách, mechem porostlých a listím dávných jesení zavátých, sestoupím dolů, tam v slunné nivě slovenského lidu. Znam tůň jeho duše a pradávne jeho sny v mém nitru žijou. Vždyť stála jsem u jeho kolébky ... Lid volný žije ještě v horách volných. Však nesvár přec už svoji zhoubu koná. Dvě knížata se v zášti potýkali, než zrozen Radúz byl a Mahulena, o jejichž strastech dnes vám povím vše...“

Režirování náročné hry se ujala obětavá tehdejší učitelka ve Stáji paní Kratochvílová, která pěšky docházela ze Stáje, mnohdy i v nepříznivém zimním počasí, do zhořského kinosálu řídit divadelní zkoušky. Rovněž i divadelníci, obsazení v hlavních rolích, docházeli někdy za ní do Stáje procvičovat některé výstupy...

Osoby a obsazení

Stojmír, král tatranský	Vomela Jan	Runa, jeho žena	Vondráková R.
Prija	Klímová Ludmila	Živa jejich dcera	Strnadová Jiřina
Mahulena	Bednářová, učitelka	Radúz, kralevic	Dohnal Mirosl.
královna Nyola	Pastýříková, učitelka	Radovít, sluha	Matějček Leo.
Vratko, dřevorubař	Vomela Frant. a j. (královská družina, lid v Maguře)		

O této hře napsala tehd. učitelka ve Zhoří Růžena Vondráková do okresního týdeníku „Vesnické noviny jihlavské“ (č. 13 z 9. 4. 1955) článek s názvem Náš úspěch: „...Závodní klub ROH při Lesním družstvu ve Zhoří nastudoval do soutěže lidové umělecké tvořivosti divadelní hru Julia Zeyera Radúz a Mahulena. Zhoř není velká obec. Má necelých 400 obyvatel. V únoru jsme divadlo hráli dvakrát, na všeobecné přání jsme totéž hru sehráli ještě v březnu. Máme radost z toho, že se nám práce daří a úroveň našeho ochotnického divadelního kolektivu se zvyšuje...“

Radost však netrvala dlouho... Na poslední odehranou hru přijela z Jihlavy jakási okresní soutěžní komise, vedená referentem Dvorským, snad divadelníkem Horáckého divadla. Tato porota vyslovovala před všemi herci krajní nespokojenost, zejména s výběrem hry, která dnešního diváka neinspiruje k budování nové – lidově-demokratické společnosti ... Režisérka, paní učitelka Kratochvílová, těmto výtkám oponovala svým tvrzením, že i tento divadelní kus vychovává člověka k morálce, neboť se v něm jasně projevuje dobro proti zlu... Po této kritice, zvláště když zhořští divadelníci odmítli hrát jakési doporučené „budovatelské“ divadelní hry, se celý kolektiv zhořských ochotníků dohodl na bezpodmínečném ukončení své další činnosti... Pod jakousi ideologickou cenzurou odmítli hrát doporučované novodobé hry.

Obdobný případ se již ve Zhoři udál v roce 1947, kdy tehdejší učitel, agilní komunista Zejda, začal nacvičovat novodobou divadelní hru „Dvouletka“. Po první zkoušce a seznámení se s textem divadelníci rázně odmítli dál v nacvičování pokračovat a kolektiv se rozešel. Byl obnoven až v roce 1948 působením učitelů Dobromila Horáka a Jaroslava Zadražila.

Divadelnictví ve Zhoři pak umlká na dlouhou dobu...

S příchodem roku 1968 a tzv. Pražského jara, kdy nastává jakési politické i kulturní uvolnění v dosud tvrdém totalitním režimu, se ještě jakoby probouzí ozvěna dávné zhořské divadelní tradice – v mnohém již zapomenutá... Z iniciativy tehdejšího administrátora zhořské farnosti P. Stanislava Česlíka se organizuje skupina vesměs mladých nadšenců k nacvičení divadelní hry J. Patrika s názvem „Opalu má každý rád“. Hra byla povolena pod místní organizací Osvětové besedy v režii P. Česlíka a představena v místním kinosále v sobotu 27. a v neděli 28. dubna .

Po vstupu okupačních vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 se končí naděje na svobodnější rozvoj naší společnosti. V následném období tzv. normalizace opět zaniká další možnost hrát svobodně divadelní hry. Jako symbol zániku této dlouholeté tradice možno zde nakonec uvést i spálení divadelního portálu a kulis, které byly dosud uskladněny na půdě nynější budovy mateřské školy a lesovny. Při rekonstrukci tohoto objektu v letech 1985/86 byly tyto rekvizity – některé snad již poškozené, ale v minulých letech obětavě pořizované, (viz zápisy o činnosti Omladiny), sneseny z půdy, naloženy na hranici a zapáleny... Tímto symbolem jakoby nadobro skončila tradice, která nejen sbližovala mládež naší vesničky, ale i mravně vychovávala několik generací ...

..... Snad někdy ...?

**Přesto, ať tyto řádky zůstanou vzpomínkou na ty,
kteří se před námi těšili z této tradice...**

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooo
oooooo

Ochotnický spolek ve Zhoři 1949/1950

Práce na poli se pomalu ke konci chýlila,
proto již počátkem listopadu
divadelní sezóna zahájena byla ...
Tak se mládež ve škole sešla
kde zábavu opět našla...
Každý rok se nějaké divadlo sehrálo,
i v zimě vždy o zábavu postaráno bylo.

Když jsme se ve škole sešli,
členům pak legitimace ÚMDOČ dal
o této organizaci a co se v sezóně sehraje
nás učitel Horák informoval...

Každému se to zdálo přehnané
tři divadla v sezóně prý je nemožné...!
Režizér však na tom trval
a jako první hru „Veverče“ navrhoval.
Ještě ten den každý roli měl –
... tak to začalo
a přes den každý večer
se ve sborovně končilo ...

Legrace při tom byla,
než se divadelní hra nacvičila ...
Stávalo se, že nějaký výstup
se několikrát opakoval,
dokud nevyzněl
jak si to sám režizér představoval...

Přesto, že naplánováno vše bylo,
představení pro děti se nekonalo,
dva dny před vystoupením jeden onemocněl,
který roli Košťála hrát měl,
tak roli za něho převzal Sobotka – učitel.

Na to tragická smrt Jaroslava Chalupníka
a jeho pohřeb – to vše nás zaskočilo,
proto se představení pro děti o týden odložilo.
Za týden se pak divadlo večer i odpoledne sehrálo,
vše dobře dopadlo
a tak nám obecnostvo hodně tleskalo ...

Na pondělí nás pak všechny do školy pozvali
- každý sem rád zašel,
aby, co se bude hrát rád slyšel ...
Jako druhá hra byla vybraná „Paličova dcera“
od Jana Kajetána Tyla.

Tuto hru jsme ve Zhoři v březnu sehráli
a za týden do Luk se jako kočovníci vydali.
Úspěch jsme jak doma tak v Lukách měli
a tak s radostí jsme domů jeli ...

Třetí hra „Zlý jelen“ se začala cvičiti
a byla sehrána jen ve Zhoři na jevišti.
Hrála se odpoledne i večer pro dospělé –
nikam se s touto hrou nejelo –
neboť vybavení bylo chabé.
Kroje se vypůjčit nepodařilo ...

Nadešel podzim 1950 – opět nastala divadelní sezóna,
ale i zde nastala pohroma...!
Na schůzku ochotníků se pracovník kultury dostavil,
co nového v kultuře je, aby členy seznámil ...
Zajímal se co se hrálo a hned nanesl co by se mělo hrát,
jak bychom měli po Únoru
v divadelnictví pokračovat ...!

Jaký on měl plán – to se nelíbilo zase nám,
závěrem nám pověděl, že ÚMDOČ zrušili –
co to přinese, všichni již tušili ...
I zde komunisté prosazovali co by se mělo hrát,
o vybranou hru se muselo na okres požádat ...
Přesto, že divadelní hru od Jiráska
již v září vybranou měli
teprve za měsíc ji nacvičovat směli.

Ve všech odvětvích a tak i v kultuře
vše naruby obráceno bylo, již nebyla nálada –
žádného nic nebavilo ...
Divadelní hra „*Lucerna*“ se nacvičila,
a koncem listopadu ve Zhoři sehrána byla...

Jiný divadelní kus již necvičili
a „*Lucernou*“ tak tuto sezónu
ukončili ...

zapsal v roce 1987
Jindřich Coufal

Ochotnické divadelnictví ve Zhoři dnes nezaniká.....

V březnu 2011 skupina mladých zájemců o vesnické divadlo pod vedením Jiřího Kučery se rozhodla navázat na tuto divadelní tradici. Jako první představení byla vybrána hra Lumíra Kubálka „*Podhorský penzion*“. Soubor působí pod názvem „Ochotnický spolek Včelínek Zhoř“. Lze jen doufat, že současná činnost tohoto souboru bude zárukou o znovuoobnovení a pokračování ochotnické divadelní tradice ve Zhoři. V roce 2014 měl zde premiéru trampský muzikál „*Oregon*“.

zapsal v roce 2014
Jindřich Coufal

Horní řada stojící zleva:

Marta Poullová, Vincenc Čihal, Josef Vitek, František Bambula, Klemnet Strnad, Antonie Suková a František Suk.

Druhá řada stojících:

Anna Pavličková, Alžběta Coufalová, Stanislav Suk, Marie Terberová, Anežka Matějičková, Terezie Klimešová, Ludmila Zichová, Marie Matějičková, Žofie Běhalová, Josef Matějiček, Jaroslav Kašik a Kučera.

Třetí řada stojících:

Anastazie Potočková, Františka Kašiková, Žofie Vaverová, Marie Drábková, Anežka Vítková, Marie Klimová, Ludmila Klimová, Žofie Kašiková, Alžběta Šupková.

Sedící v řadě:

Karel Klimeš, Rudolf Jaroš, Filip Šupka, dsp.P. Viktor Mastný, Jan Coufal, Stanislav Suk, Josef Strnad a Václav Čihal.

Spodní řada:

Josef Suk, Petr Matějiček, Antonín Poul a Emanuel Matějiček.

Skupina fotografována před domem č.p.16 v roce 1931

Místní skupina
SDRUŽENÍ KATOLICKÉ OMLADINY ČSL.
ve ZHOŘI u Polné, okr. Jihlava.